

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN			STUDIERNAS MÅL HELA EXAMEN/ EXAMENSDEL/EXAMENSDELAR (ENLIGT EXAMENSDEL, ST.)	
ANTALET EXAMINA		GE I HUSTEKNIK	GE I HUSTEKNIK	
Grundexamen i husteknik (GE): 1167 st. Yrkesexamen i husteknik (YE): 189 st. Specialyrkesexamen i husteknik (SYE): 135 st.		Kompetensområdet för isolering och montering av byggnadsplåt 1–4 st. Kompetensområdet för ventilationsmontering 129 st. Kompetensområdet för kylmontering 48 st. Kompetensområdet för rörmontering 975 st. Kompetensområdet för byggnadsplåtarbeten 1–4 st. Kompetensområdet för teknisk isolering 1–4 st. Uppgift saknas 9 st.	hel examen 12234 st.	examensdel/ delar 1551 st.
ANTAL EXAMENSDELAR		YE I HUSTEKNIK	YE I HUSTEKNIK	
GE i husteknik: 13785 st. YE i husteknik: 1197 st. SYE i husteknik: 453 st.		Kompetensområdet för ventilationsmontering 12 st. Kompetensområdet för rengöring av ventilationssystem 1–4 st. Kompetensområdet för kylmontering 63 st. Kompetensområdet för värmeanläggningsinstallation 1–4 st. Kompetensområdet för sotning 78 st. Kompetensområdet för rörmontering 27 st. Kompetensområdet för byggnadsplåtarbeten 1–4 st. Uppgift saknas 1–4 st.	hel examen 648 st.	examensdel/ delar 621 st.
Gemensamma examensdelar (GED): 567 st.	Lokala examensdelar: 468 st.	SYE I HUSTEKNIK	SYE I HUSTEKNIK	
		Kompetensområdet för kylteknik 21 st. Kompetensområdet för sotning 1–4 st. Kompetensområdet för entreprenad inom husteknik 111 st. Uppgift saknas 1–4 st.	hel examen 435 st.	examensdel/ delar 18 st.

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN

Reflektioner

Antal avlagda examina

- Statistiken visar ingen betydande förändring i antalet avlagda yrkesinriktade examina.

Antal avlagda examensdelar

- Antalet examensdelar har inte förändrats nämnvärt jämfört med tidigare år. Målet för grundexamen har oftast varit hela examen.

Antal avlagda kompetensområden

- I grundexamen är rörmonteringen fortfarande överrepresenterad. Antalet prestationer inom kompetensområdena teknisk isolering och byggnadsplåtarbeten är mycket litet på alla examensnivåer.

Övriga reflektioner

- När man granskar antalet examina fästs uppmärksamhet vid det stora antalet avlagda kompetensområden för rörmontering i grundexamen. Om det enbart beror på branschens popularitet torde det vara skäl att oroa sig för arbetsplatsernas möjligheter att kvantitativt erbjuda tillräckligt med högklassiga platser för inläring i arbetet eller miljöer för yrkesprov.
- Examensdelen "Installation av små kylanläggningar och luftvärmepumpar" avviker från de övriga examensdelarna, eftersom den har avlagts mycket i förhållande till hela examina. Detta torde bero på att examensdelen i fråga är kopplad till behörighetskraven för dem som utför ifrågavarande arbetsuppgifter, där det förutsätts att just denna examensdel avläggs.

Arbetslivskommissionen för husteknik, lägesbild 2024

ANORDNANDE AV EXAMINA

ANORDNARTILLSTÅND

GE i husteknik: 55 st.
YE i husteknik: 34 st.
SYE i husteknik: 17 st.

AKTIVA ANORDNARE

GE i husteknik: 39 st.
YE i husteknik: 32 st.
SYE i husteknik: 7 st.

ICKE-AKTIVA ANORDNARE

GE i husteknik: 16 st.
YE i husteknik: 2 st.
SYE i husteknik: 10 st.

ANORDNANDE AV EXAMINA Diskussion

SPRÅKEN PÅ AVLAGDA EXAMINA

GE i husteknik

Finska 1146 st.
Svenska 24 st.
Engelska -

YE i husteknik

Finska 189 st.
Svenska -
Engelska -

SYE i husteknik

Finska 135 st.
Svenska -
Engelska -

Språklig och geografisk täckning samt fördelning av prestationer

- Statistiken visar att många grundexamina avläggs jämfört med uppskattningarna av behovet av ny arbetskraft inom branschen.
- Många grundexamina avläggs i regioner där behovet av ny arbetskraft är klart mindre än antalet examina.
- Bland utbildningsanordnare som arbetar på svenska har inga grundexamina avlagts inom kompetensområdet för ventilationsmontering.
- Inga yrkes- eller specialyrkesexamina har avlagts på svenska.
- På basis av prestationsmängderna får man intrycket av att det inte finns ett genuint behov av yrkesexamen som härstammar från arbetslivet.

Arbetslivskommissionen för husteknik, lägesbild 2024

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Fördelning av platserna för yrkesprov

GE I HUSTEKNIK

Arbetsplats 56,27 %

Läroanstalt 30,4 %

Arbetsplats + läroanstalt 8,2 %

Uppgift saknas 5,09 %

YE I HUSTEKNIK

Arbetsplats 45,75 %

Läroanstalt 30,75 %

Arbetsplats + läroanstalt 11,5 %

Uppgift saknas 12,0 %

SYE I HUSTEKNIK

Arbetsplats 84,77 %

Läroanstalt 0 %

Arbetsplats + läroanstalt 13,25 %

Uppgift saknas 1,99 %

Reflektioner över fördelningen av prestationsplatser

- I grund- och yrkesexamen har särskilt många yrkesprov avlagts i läroanstaltens lokaler. Det är problematiskt om syftet är att skapa en tillförlitlig bedömning av examinandens faktiska kompetens i anslutning till hanteringen av arbetsprocessen.
- I specialyrkesexamen har miljön för yrkesprovet oftast varit en arbetsplats, vilket är positivt, eftersom examen i fråga starkt anknyter till att påvisa kompetens i FVA- och ventilationsarbetsledares behörighet

Reflektioner över fördelningen av prestationsplatser

- Under besöken har det tills vidare inte presenterats en enda plan med en tydlig beskrivning av motiveringarna för att ordna yrkesprov i läroanstaltens lokaler.
- Med undantag av några utbildningsanordnare har de personliga utvecklingsplanerna för kunnandet utarbetats gruppvis, och man har inte beaktat den studerandes personliga möjligheter eller önskemål gällande examen i planerna.

Arbetslivskommissionen för husteknik, lägesbild 2024

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Respons

Responsenkäter (bedömningsskala 1–5)

STUDERANDERESPONSENS
AVSLUTANDE ENKÄT, YRKESPROV

GE i husteknik 4,4
YE i husteknik 4,4
SYE i husteknik 4,7
(nationellt medeltal 4,6)

RESPONS FRÅN
ARBETSPLATSHANDLEDAREN

GE i husteknik 4,0
YE i husteknik 3,8
SYE i husteknik 4,2
(nationellt medeltal 4,2)

ARBETSPLATSRESPONS

GE i husteknik 4,0
YE i husteknik 4,2
SYE i husteknik 4,0
(nationellt medeltal 4,2)

Diskussion

Studeranderespons

- Enligt responsen har de studerande i genomsnitt varit nöjda med ordnandet av examina.

Arbetsplatsrespons

- Utifrån responsen har man på arbetsplatserna i genomsnitt varit nöjda med skötseln av de ärenden som efterfrågats.

Respons från arbetsplatshandledaren

- Utifrån responsen har arbetsplatshandledarna i genomsnitt varit nöjda med skötseln av de ärenden som efterfrågats.

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Bedömning av kunnande och förverkligande av tvåpartsbedömningen i yrkesinriktade examensdelar

GE I HUSTEKNIK
**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 65,7 %**
Uppgift saknas 2,0 %

YE I HUSTEKNIK
**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 80,1 %**
Uppgift saknas 1,5 %

SYE I HUSTEKNIK
**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 98,7 %**
Uppgift saknas -

Reflektion kring förverkligandet av tvåpartsbedömningen

- I grundexamina verkar indelningen av bedömnarna i representanter för arbetslivet och lärare följa samma indelning som platserna för yrkesprov.
- I yrkesexamen kan man också observera en tradition inom kompetensområdet för kylmontering där bedömare som representerar arbetslivet även deltar i bedömningen av yrkesprov som ordnas på läroanstalten.

VITSORD I BEDÖMNING AV KUNNANDE INOM YRKESUTBILDNINGEN

GE i husteknik
Medeltal 3,3
Yrkesinriktad examensdel 3,5
Gemensam examensdel 3,1
(nationellt medeltal 3,7)

Reflektion kring förverkligandet av tvåpartsbedömningen

- Under besöken har det framkommit att en tydlig beskrivning av arbetsplatshandledarnas eller bedömnarnas uppdrag i praktiken inte har utarbetats någonstans.
- Det har inte presenterats några tydliga överenskommelser om deltagande av bedömare som representerar arbetslivet som beskriver deras uppgifter eller resurserna.
- Introduktionen och utbildningen för personer som representerar arbetslivet är förvirrande och slumpmässig, eftersom man inte har kunnat ställa upp mål för lärandet.
- Det är svårt att inrikta arbetstidsanvändningen eller resurserna för personer som representerar arbetslivet, eftersom deras arbetsgivare saknar nödvändig information.

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Reflektioner

Yrkesprov som ordnas vid läroanstalten

- Under arbetslivskommissionens besök har man bett att få se en plan för bedömning av kunnande som fastställts av utbildningsanordnaren, men tills vidare har ingen plan presenterats där det finns en tydlig beskrivning av motiveringarna för att ordna yrkesprov i läroanstaltens lokaler eller för att utelämnas en bedömare som representerar arbetslivet.

Planer för bedömning av kunnande

- Planerna för bedömningen av kunnandet har oftast utarbetats på färdiga mallar där man knappt har ändrat på annat än de punkter som gäller identifieringen av den studerande.

Utvecklingsobjekt för utbildningsanordnare

- Förbättra upprättandet av dokument som styr anordnandet av examina och chefernas verksamhet i handledningen av lärarna.

Övriga anmärkningar

- Av de uppgifter som lämnats till arbetslivskommissionen framgår att det har angetts att sammanlagt cirka en tredjedel av alla yrkesprov har gjorts på arbetsplatserna för alla examina som ingår i granskningsperioden.
- En representant för arbetslivet anges ha deltagit i bedömningen i grundexamen ungefär lika ofta, i yrkes- och specialyrkesexamina oftare.
- Av uppgifterna framgår inte hur bedömningen av yrkesprov och annat kunnande har fördelats. Tyvärr var dessa uppgifter inte tillgängliga för examina i husteknik och man kan därför inte ta ställning till dem.
- Under arbetslivskommissionens besök har det nästan utan undantag framkommit en uppfattning om att all kompetens som härletts från examensdelens krav på yrkesskicklighet borde bedömas i yrkesproven.
- Flera alternativ som berör arbetsredskap eller arbetsmetoder som inte förverkligas på arbetsplatsen just under yrkesprovet kunde bedömas som annan bedömning av kunnande.

EXAMENSGRUNDERNAS OCH EXAMENSSTRUKTURENS FUNKTION

Reflektioner kring hur examensgrunderna motsvarar arbetslivet, hur de fungerar och om examensstrukturen

GE i husteknik

Vid bedömningen av bestämmelserna om examensgrunderna för grundexamen i husteknik fästs uppmärksamhet vid de examensdelar där det är mycket svårt eller till och med omöjligt att bedöma det kunskapskräv på arbetsplatserna. Det dock starka grunder för att dessa examensdelar ska ingå i examina, eftersom den kompetens som krävs i dem obestridligen behövs inom branschen.

Därför föreslår arbetslivskommissionen för husteknik att det inte ska föreskrivas om platsen där yrkesprov avläggs i lag, utan att Utbildningsstyrelsen däremot i examensgrunderna ska kunna besluta om miljön för yrkesprov separat för varje examensdel. Dessutom anser arbetslivskommissionen att det är en alldeles central kvalitetssäkringsfaktor att man fäster mer uppmärksamhet vid övervakningen av att nämnda föreskrift följs.

YE i husteknik

Grunderna för yrkesexamen i husteknik motsvarar väl de funktionella helheterna i arbetslivet. Det låga antalet examina inom kompetensområdena rör- och ventilationsmontering beror snarare på att examen inte behövs.

SYE i husteknik

Grunderna för specialyrkesexamen i husteknik motsvarar mycket väl behoven i arbetslivet. De fungerar perfekt för att konstatera kompetensen hos den ansvarsperson för ett specialområde som föreskrivs i bygglagen.

Reflektioner kring examensstrukturen

Arbetslivskommissionen för husteknik har inte fått kännedom om några särskilda reformbehov eller ändringsförslag som gäller strukturen för eller kraven på yrkesskicklighet i examina inom husteknikbranschen. Arbetslivskommissionen bedömer att examina inom husteknikbranschen motsvarar arbetslivets kvalitativa kompetensbehov mycket väl.

KÄLLOR

Bakgrund

Arbetslivskommissionen har utarbetat en lägesbild av kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömning av kunnande i examina inom sitt område.

Till arbetskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017).

Källor som arbetslivskommissionen använder

Arbetslivskommissionen har haft tillgång till Utbildningsförvaltningens statistiktjänst www.vipunen.fi. Kvantitativa uppgifter (anordningstillstånd, prestationsuppgifter och responsuppgifter m.m.) har hämtats i början av 2025, och uppdateringar som lagts upp i Vipunen senare inte har uppdaterats i lägesbilden.

De examina som är i övergångsperioden ingår inte i de kvantitativa uppgifterna. I utbildningsanordnarnas anordnartillstånd bestäms utbildningsanordnarnas aktivitet utifrån om utbildningsanordnaren registrerat examens- eller examensdelsprestationer 2024.

I Vipunens rapportbeskrivning: På grund av datasekretess visas antalen 1–4 som gäller personer som värdet "1–4" och antal större än 4 avrundas till närmaste siffra delbar med 3. Medeltalen beräknas med skyddade tal.

Källmaterialet i lägesbildens reflektioner har varit till exempel arbetslivskommissionens besöksrapporter, eventuella utlåenden om utkast till examensgrunder, planer för bedömning av kunnande samt eventuella begäran om rättelse gällande bedömning av kunnande som gjorts av studerande. Dessutom har man kunnat komplettera reflektionerna med arbetslivskommissionens medlemmars egna observationer.

Arbetslivskommissionens lägesbilder

Arbetslivskommissionernas webbplats och tidigare års lägesuppgifter och lägesbilder finns på Utbildningsstyrelsens webbplats:

<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/yrkesutbildning/arbetslivskommissioner>

Mer information

Arbetslivskommissionernas sekretariat, arbetslivskommissioner@oph.fi

Työelämätoimikunnat
Arbetslivskommissioner

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN